

فهرست مطالب

مقدمه	۹
فصل اول: احکام دفاع مشروع در حقوق بین الملل: تئوری و رویه	۱۳
مبحث اول: پیشینه و مفهوم دفاع مشروع	۱۳
گفتار اول: پیشینه تاریخی	۱۳
الف. دکتین جنگ عادلانه توجیه دفاع مشروع	۱۳
ب. منع تدریجی توسل به زور با انعقاد کنوانسیون های صلح لاهه	۱۸
ج. میثاق جامعه ملل	۱۸
گفتار دوم: بررسی مفهومی و فلسفه وجودی	۲۰
الف. حق دفاع مشروع بر اساس نظریات علمای حقوق طبیعی	۲۳
ب. حق دفاع مشروع و حقوق بین الملل عرفی	۲۴
گفتار سوم: ممنوعیت تجاوز به عنوان یک تعهد (Erga omnes)	۲۵
الف. ممنوعیت بین المللی تجاوز	۲۵
ب. تأثیر مفاهیم قاعده آمره و عام الشمول بر دفاع مشروع و دیگر شرایط ممنوعیت اعمال غیرقانونی	۲۷
گفتار چهارم: ماده ۵۱ و حق دفاع مشروع	۲۸
الف. ماده ۵۱ و حق عرفی دفاع مشروع	۲۸
ب. ماده ۵۱ و حمله مسلحانه	۲۹
ج. ماده ۵۱ و دفاع مشروع جمعی	۳۲
د. ماده ۵۱ و حق انتقالی دفاع مشروع	۳۴
مبحث دوم: دفاع مشروع و شرایط آن	۳۵
گفتار اول: انواع دفاع مشروع	۳۵
الف. دفاع مشروع انفرادی	۳۵
ب. دفاع مشروع جمعی	۳۶
ج. تمایز بین دفاع مشروع جمعی (Collective self-defense) و سیستم امنیت دسته جمعی (Collective security)	۳۸
د. یافته های دیوان بین المللی دادگستری در خصوص دفاع مشروع جمعی در قضیه نیکاراگوئه	۳۹
گفتار دوم: شرایط دفاع مشروع	۴۲
الف. وقوع حمله مسلحانه (Armed Attack)	۴۲

۶ □ دفاع مشروع در رویه ی دیوان بین‌المللی دادگستری...

۱. دفاع مشروع پیش گیرانه ۵۰
۲. نمونه هایی از استناد به دفاع مشروع پیش گیرانه در رویه بین‌المللی ۵۴
- ۱-۲- جنگ ۱۹۶۷ اعراب و اسرائیل ۵۴
- ۲-۲- حمله هوایی اسرائیل به راکتور اتمی عراق ۱۹۸۱ ۵۵
- ۲-۳- بحران موشکی کوبا، ۱۹۶۲ ۵۷
- ب. «ضرورت» و «تناسب» ۵۹
- ج. فوریت ۶۱
- د. توقیف اقدامات پس از اقدام شورای امنیت ۶۲
- مبحث سوم: رویه دیوان در قضایای مربوط به دفاع مشروع تا قبل از قضیه سکوهای نفتی ۶۸
- گفتار اول: قضیه کانال کورفو (The Corfu Channel case) ۶۸
- ماهیت عام الشمول تعهدات در خصوص کشتی رانی بین‌المللی و مناطق مین گذاری شده در قضیه کانال کورفو ۷۰
- گفتار دوم: قضیه نیکاراگوئه (The Nicaragua case) ۷۲
- الف. نقش شورای امنیت و ویژگی های گزارش اقدامات اتخاذی در دفاع مشروع به شورای امنیت ۷۷
- ب. خصوصیت عام الشمول اعلان به کشتی رانی بین‌المللی در خصوص وجود مناطق مین گذاری شده در قضیه نیکاراگوئه ۷۹
- گفتار سوم: رأی مشورتی دیوان بین‌المللی دادگستری در خصوص تهدید یا استفاده از سلاح های هسته ای ۸۱
- گفتار چهارم: مثال های دیگر مرتبط با شورای امنیت ۸۳
- الف. فلسطین ۱۹۴۸ (Palestine 1948) ۸۳
- ب. مصر ۱۹۵۱ (Egypt, 1951) ۸۴
- ج. جنگ فالکلند ۱۹۸۲ (The Falklands war in 1982) ۸۵
- فصل دوم: احکام دفاع مشروع در قضیه سکوهای نفتی** ۸۷
- مبحث اول: شرح وقایع و نگرشی کلی بر لوایح طرفین ۸۷
- گفتار اول: شرح وقایع و چگونگی انجام حملات از سوی ایالات متحده علیه سکوهای نفتی ۸۷
- الف. حمله ۱۹ اکتبر ۱۹۸۷ به سکوهای رشادت و رسالت ۸۷
- ب. حمله ۱۸ آوریل ۱۹۸۸ به سکوهای نفتی نصر و سلمان ۹۱
- گفتار دوم: نگرشی کلی به لوایح طرفین ۹۴
- الف. پیشینه حقوقی قضیه سکوها ۹۴

فهرست مطالب □ ۷

ب. دعوای ایران و ادعای متقابل ایالات متحده در رابطه با مباحث دفاع مشروع.....	۹۹
مبحث دوم: نظر دیوان و ارکان دفاع مشروع در قضیه سکوه‌های نفتی.....	۱۰۵
گفتار اول: نظرات دیوان در خصوص دفاع مشروع.....	۱۰۵
الف. چگونگی طرح دفاع مشروع در این قضیه.....	۱۰۵
ب. یافته‌های دیوان در خصوص دفاع مشروع.....	۱۰۹
۱. یافته کلی راجع به حمله مسلحانه.....	۱۱۴
۲. مصداق حمله مسلحانه.....	۱۱۵
۳. انتساب حمله مسلحانه.....	۱۱۸
ج. قاعده استفاده از زور در رأی ماهیت قضیه سکوه‌های نفتی.....	۱۲۳
د. بند ۱ (د) ماده ۲۰ و ارتباط با دفاع مشروع در قضیه سکوه‌های نفتی.....	۱۲۶
ه. دفاع ایالات متحده بر اساس منافع اساسی امنیتی.....	۱۳۰
و. تفسیر بند ۱ (د) ماده ۲۰ و ضرورت دفاع مشروع.....	۱۳۳
گفتار دوم: احکام دفاع مشروع در این قضیه.....	۱۳۶
الف:متد قضایی دیوان در قضیه سکوه‌های نفتی در خصوص مسائل مربوط به دفاع مشروع.....	۱۳۶
ب. تاثیر متقابل مفاد بند ۱ ماده ۱۰ بر بحث دفاع مشروع در قضیه سکوه‌های نفتی:.....	۱۳۸
ج. تئوری اثر جمعی (حملات پراکنده در طول زمان).....	۱۴۱
د. تطابق معیار.....	۱۴۲
۱. حمله مسلحانه (Armed Attack): پیش شرط دفاع مشروع.....	۱۴۲
۲. حجم و اثر حملات: معیار (Scale and effect).....	۱۴۵
۱-۲- یافته‌های دیوان در خصوص «حمله مسلحانه».....	۱۵۰
۳. معیار ضرورت و تناسب.....	۱۵۳
۱-۳- یافته‌های دیوان در خصوص معیار «ضرورت و تناسب».....	۱۵۸
۴. سایر معیارها.....	۱۶۱
۱-۴- فوریت.....	۱۶۱
۲-۴- اطلاع به شورای امنیت.....	۱۶۲
منابع.....	۱۶۹